

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. חישוב ליתן את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה לאלתר כשר חזר
וחישוב חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת למחר
פסול 2
- ב. חזר וחישוב בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת זריקה
דשריא בשר באכילה מייתא לידי פיגול זריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתא
לידי פיגול ... מידי דהוה אמהשבת הינוח3
- ג. זאת היא העולה הרי אלו מיעוטיין פרט לנשחטה בלילה ושנשפך דמה
ושיצא דמה חוץ לקלעים אם עלתה תרד3
- ד. והלן והיוצא ... והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והפסח והחטאת ששחטן
שלא לשמן ... שאם עלו לא ירדו4
- ה. יכול שאני מרבה אף הרובע והנרבע ... ת"ל זאת ומה ראית לרבות את
אלו ולהוציא את אלו מרבה אני את אלו שהיה פסולין בקודש ומוציא אני את אלו
שלא היה פסולין בקודש5
- ו. מזבח הפנימי מקדש פסולין ... קומין דלא חזי ליה ... קטרת זרה שעלתה
למזבח החיצון תרד שאין מזבח החיצון מקדש פסולין אלא הראוי לו והפנימי בין
ראוי לו בין שאין ראוי לו מאי טעמא האי רצפה והאי כלי שרת6
- ז. השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ ... או לאכול
כזית מעור האליה בחוץ פסול ואין בו כרת7
- ח. לזרוק דמו למחר מקצת דמו למחר ... או לאכול כזית מעור האליה
למחר פיגול וחייבין עליו כרת8

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף כז.

**א. חישב ליתן את הניתנין למעלה למטה למעלה לאלתר
כשר חזר וחישב חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ
לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת למחר פסול**

כבר התבאר לעיל דף יג. ודרף כו: ששלוש מחשבות¹ הן שפוסלין את הקרבנות ואלו הן: מחשבת הזמן, מחשבת שינוי השם², ומחשבת המקום, ופיגול האמור בתורה זהו מחשבת הזמן. והאוכל ממנו כזית במויד חייב כרת.

מחשבת שינוי השם כבר התבאר לעיל דף ב. שאינו פיגול ואינו פוסל אלא בפסח וחטאת, ואינו חייב אליהם כרת.

מחשבת המקום כגון ששחט את הזבה לשמו על מנת לזרוק דמו או להקטיר ממנו דבר הראוי להקטרה חוץ לעזרה, ואינם פיגול ואין בהם כרת אלא פסולים לאכילה.

חשב על הדמים הניתנין למטה ליתן אותם למעלה או על הניתנין למעלה לתתם למטה וכיוצא במחשבות אלו שאינן פוסלין כמו שהתבאר שם, ועירב עמהן מחשבת הזמן כגון לאכלה למחר או להקטירה למחר, הרי זה פגול, ואם חשב עמהן מחשבת המקום לבדה³ הרי זה פסול ואינו פגול.

אולם אם חשב⁴ על הדם הניתן למעלה לתתו למחר למטה, או על הדם הניתן למטה לתתו למחר למעלה, או שחשב על הדם הניתן בפנים בהיכל לתתו למחר במזבח החיצון, או שחשב על הדם הניתן במזבח החיצון לתתו למחר

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה א

² ומחשבת שלא לשמן לא הוי פסול גמור, שכל הזבחים שנובחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת שבהם מחשבת שלא לשמן פוסל הזבח. (ערוך השולחן העתיר סי' קמו סעי' י).

³ לאו דוקא דה"ה דאפילו עירב עם מחשבת המקום מחשבת הזמן אינו פגול.

⁴ רמב"ם שם הלכה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

בפנים בהיכל אינו פגול, אף על פי שחשב מחשבת הזמן הואיל ושינה מקום
נתינת הדם במחשבתו הרי זה פסול ואינו פגול.

**ב. חזר וחישוב בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו
כרת זריקה דשריא בשר באכילה מייטא לידי פיגול זריקה
דלא שריא בשר באכילה לא מייטא לידי פיגול ... מידי
דהוה אמחשבת הינוח**

ומאחר⁵ שביארנו בהלכות אלו שהדם שניתן שלא במקומו כאילו ניתן
במקומו למה לא יהיה זה פגול במחשבה זו שחשב ליתן הדם שלא במקומו
למחר, מפני שהדם הניתן שלא במקומו אף על פי שהזבח כשר אינו מתיר
הבשר באכילה כמו שהתבאר לעיל דף כו: וכל זריקה שאינה מתרת הבשר
באכילה אם חשב ליתנה חוץ לזמנו לא פיגול, לפיכך אם חזר וחשב בזבח
זה מחשבת הזמן הרי זה פסול ואינו פגול. וי"א⁶ שמחשבה זו אינה פוסלת,
והרי הוא כחושב להניח הדם למחר שהתבאר לעיל דף יג: ודף כו: שאינו
פוסל, ולפיכך אם חזר וחשב מחשבת פיגול הרי שחושב לזרוק במקומו
חוץ לזמנו הרי זה פיגול וחייב עליו כרת.

דף כז:

**ג. זאת היא העולה הרי אלו מיעוטיין פרט לנשחטה בלילה
ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים אם עלתה תרד**

⁵ רמב"ם שם דלא כרש"י ומפרש בגמ' דכי היכי דאשכחן לר' יהודה במחשבת הינוח דאע"ג דלא הוי פגול
מיפסיל ה"ג לרבנן דחשב על הדם הניתן וכו' אף על פי שאינו פגול מיפסיל. דזריקה שלא במקומו גרע מהינוח
פי' דהא במקומו דמי אלא דאינה זריקה המתרת. כס"מ, ובוה יישב דעת רבינו מקושיית הראב"ד
⁶ השנות הראב"ד שם מדאמרי' התם בגמרא דמעמא מידי דהוה אמחשבת הינוח ופירש"י ור' יהודה היא
דפסל ליה, ורבינו פסק דלא כר' יהודה ונמצא סותר מ"ש פה ולכן כתב הראב"ד שיש כאן שיבוש. כס"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

בהמת⁷ קדשים⁸ שנשחטה בלילה, או נשפך דמה, או שיצא דמה חוץ לעזרה⁹ אם עלתה תרד¹⁰.

ד. והלן והיוצא ... והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן ... שאם עלו לא ירדו

אבל קדשים שלנו¹¹, בין שלן הדם או הבשר או האימורים, זבחה שיצא חוץ לעזרה, או שנטמא או נפסל במחשבת הזמן או במחשבת מקום, או

⁷ רמב"ם שם פרק ג הלכה ו

⁸ ועיין בתוספות זבחים כ"ה א' (הנמשך מכ"ד ב' בד"ה והרי וכו') וס"ח א' ד"ה מלק בשמאל וכו' ושם פ"ד ב' בהג"ה יוצא וכו' יעו"ש היטב ובמנחות י' ב' בד"ה והרי וכו' דדוקא בבמה ס"ל לר"י דאם עלו ירדו אבל בעוף מודה לר"ש יעו"ש היטב. וה"נ ס"ל לרבינו בן וזה שדקדק וכתב כאן בהמת קדשים וכו' לאפוקי עוף וכו' וכן ראיתי להתוס' יום טוב בפ"ו מ"ה יעו"ש וע"ע בח"י פנים מאירות זבחים ס"ח ב' יעו"ש. הר המוריה ושהם וישפה שם

⁹ ופסק ברבי יהודה דהלכה כמותו לגבי ר"ש כידוע ודוקא ביצא דמה אבל יצא בשרה אה"נ דאם עלה לא ירד כדאיתא בזבחים נ"א א' ס"ח ב' פ"ד ב'. הר המוריה שם. ועיין או"ש שם הלכה ז שהיוצא כשר בבמה, ולא אמר יוצא בדם כשר, שהרי יוצא באימורים כשר, שהרי כשר בבמה, נראה ברור משום דבבמה אין מעון כלי שרת, דהוי כלי חול מקבלו, ודם בעזרה נתקדש בקבלת כלי שרת, וכדאמר בסוטה (י"ד ע"ב) דאע"ג דנתקדש בשחיטה מעון כלי שרת לקדשו, וא"כ אין שייך כלל כמה לדם, לכן יצאת דמה שפיר אם עלה תרד כיון דנתקדש בכלי לא שייך למילף אותו מבמה דשם אין קודש מקבלו דכליו חול הוי, וכי נתקבל בכלי חול הוי כמו שנשפך על הרצפה. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכט סעיף יז גלע"ד הטעם מפני שג' אלו גרועין מכל הפסולין, והיינו כשנשחטה בלילה שאינה זמן שחיטת קרבנות כלל מקרי אין פסולה בקדש וכאלו היא חיה עדיין, ונשפך דמה ויצא דמה כיון דעיקר הקרבן הוא זריקת הדם ובו תלוי הכפרה א"כ כשאין הדם כלל שנשפך או יצא לחוץ הוי קרבן בלא דם ואין שם קרבן עליו והוי כאין פסולו בקדש, ועל פסולי מחיים מאיסורי מזבח א"צ קרא כמובן.

¹⁰ יש להסתפק אם משלה בהם האור אם תרד או לא דאפשר דכי היכי דמהני משלה האור לשאר פסולים שירדו שיעלו ה"נ מהני להנך דלא ירדו. או דלמא לא דמי. ובס"פ פרת חטאת (דף ק"ב) גרסינן קדשי קדשים ששחטן בדרום אם עלו לא ירדו איבעיא להו ירדו מהו שיעלו כך היא גירסת התוס' שם וכתבו דבריש פ"ק דמעילה נחלקו רבא ורב יוסף אם עלו מהו שירדו והכא פשיטא ליה דאם עלו לא ירדו הכא מיירי במשלה בהם האור ומש"ה אליבא דכ"ע אם עלו לא ירדו. נקמינן דאף לרבא דס"ל בשחיטת דרום אם עלה ירד אם משלה בהם האור לא ירד וה"ה לדין בשאר פסולים כגון שחיטת לילה או נשפך דמה או יצאת דאם משלה בהם האור לא ירדו. ומיהו ג"ל דאליבא דכ"ע אם ירדו הנך פסולים אף על גב דמשלה בהם האור לא יעלו ורב יוסף דקאמר יעלו היינו דוקא בשחיטת דרום דס"ל דאם עלה לא ירד אפילו שלא משלה בו האור מהני ליה משלה בו האור לאם ירד שיעלה. אבל בדברים שאם עלה ירד לא מהני משלה בו האור אלא חד דרגא דהיינו שאם עלה לא ירד אבל לא תרי דרגי שאם ירד יעלה. ומחלוקת זה דאם ירדו מהו שיעלו תלוי באותו מחלוקת דפ"ק דמעילה דאם עלו מהו שירדו. ורבינו לא ביאר לנו דין זה ואולי גירסתו היא כגירסת רש"י ז"ל. ועיין ברכת הזבח ריש דמ"ח ודו"ק. מל"מ שם.

¹¹ רמב"ם שם הלכה ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

במחשבת שינוי, או שקבלו הטמאים וזרקו את דמו הואיל וראויין בעבודת קרבן הבא בטומאה¹², ושנתן דמו חויין למקומו, או קדשי קדשים שנשחטו בדרום או שנתקבל דמם בדרום¹³, אף על פי שכל אלו פסולים, אם עלו לראש המזבח לא ירדו. וי"א¹⁴ שקדשי קדשים שנשחטו בדרום אם עלו ירדו, ויש מחלקים¹⁵ אם משלה בהן האור לא ירדו, ואם לא משלה בהן האור ירדו.

ה. יכול שאני מרבה אף הרובע והנרבע ... ת"ל זאת ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו מרבה אני את אלו שהיה פסולין בקודש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולין בקודש

כל איסורי¹⁶ המזבח שאסורין מחיים לגבי מזבח, והם הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטריפה ויוצא דופן ובעלי מזמין, שעלו ירדו לפי שאינן ראויין מתחילתן.

הכלל כל שפיסולו בקודש¹⁷, הקדש מקבלו¹⁸, וכשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו שנייה שהרי פסולין הם.

¹² מדכתב רבינו הטמאים ונתן טעם משום דכשר בקרבן ציבור מכלל דשאר הפסולין שקבלו אם עלה ירד מיהו ממה שכתב בהמ"ו נראה דהוא הדין זר אם עלה לא ירד ואפשר דדוקא זר משום דכשר בבמה, ומה שהקשה בתוס' א"כ יוצא נמי, י"ל משום דיוצא לא שייך אלא בבשר דנאכל בכל עיר אבל יוצא דדם לא שייך בבמה וצ"ע. ולפ"ז אפשר דבשאר פסולין אם עלה ירד וצ"ע. ישועות מלכו

¹³ בכס"מ כתב יש לתמוה דבריש מעילה (דף ב') גבי קדשי קדשים ששחטן בדרום וקיבל דמן בצפון בצפון וקיבל דמן בדרום אליבא דר' יהודה לא תיבעי לך דכ"ע לא פליגי שאם עלו ירדו. ורבינו שפסק בסמוך כר' יהודה ה"ל לפסוק כאן שאם עלו ירדו ושמא נוסחא אחרת היתה לרבינו בזה. ובלח"מ כתב "ג"ל דרבינו ז"ל סובר דפליגי אסוגיא דמעילה סוגיא דפ"ב דזבחים וסוגיא דפ"ב כל הפסולין ורבינו ז"ל ג"ל דסובר דפליגי סוגיי אהרדי ואית לן למפסק כתרי סוגיי לגבי חדא דהיינו היא דמעילה ואית לן כסוגיי דפ"ב דזבחים ודפ"ב כל הפסולין דאית להו דר' יהודה לא פליגי בניתנין למעלה שנתנן למטה". עיי"ש מה שהאריך

¹⁴ דעת רש"י

¹⁵ דעת תוס' עיינן ערוה"ש שם כא

¹⁶ רמב"ם שם הלכה ה, ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכט סעיף טו

¹⁷ רמב"ם שם הלכה ה

¹⁸ לכאורה משמע להלן פ"ד א' דזה לדברי ר"ש יעו"ש וא"כ רבינו שפסק כדברי ר"י בהלכה ו' לא הו"ל להביא זה הכלל ועיי"ש ב' אולם בתו"כ פרשת צו פ"א ובזבחים כ"ז ב' ובנדה מ' ב' משמע לכאורה דר"י ג"כ ס"ל זה הכלל רק דמעט הני תלת דסעיף ו' ועיי' בזבחים פ"ט ויש ליישב דגם ר"י ע"כ ס"ל האי כללא והכי משמע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

ו. מזבח הפנימי מקדש פסולין ... קומץ דלא חזי ליה ...
קטרת זרה שעלתה למזבח החיצון תרד שאין מזבח החיצון
מקדש פסולין אלא הראוי לו והפנימי בין ראוי לו בין שאין
ראוי לו מאי טעמא האי רצפה והאי כלי שרת

מזבח הפנימי¹⁹ מקדש פסולים²⁰ בין ראויין לו בין שאינן ראויין לו, אבל מזבח החיצון שהוא בניין של אבנים ומחובר לקרקע²¹ אינו מקדש אלא פסולין הראויין לו²².

כיצד מזבח החיצון שעלו לו זבחים שנפסלו לא ירדו, עלתה לו קטרת זרה²³, תרד שאין הקטרת זרה ראויה למזבח החיצון²⁴.

אבל מזבח הפנימי שעלה לו קומץ מנחה, בין כשר בין פסול, לא ירד²⁵, וכן קטורת זרה לא תרד²⁶, וכן כל כיוצא בזה.

בתוס' ס"ח א' ושם כ"ה א' ובמנחות י' ב' יעו"ש והא דקאמר ר"י יליף טעמיה מפני מה לן בדם וכו' היינו לומר שמטעם זה הוא פסולו בקדש מיקרי והבן ופשוט. הר המוריה שם.
19 רמב"ם שם הלכה יח

20 הפנימי הוא של זהב ואינו מחובר לקרקע והוא כלי שרת ככל הכלי שרת.

21 ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קל סעיף א

22 הטעם נ"ל דבחיצון כתיב: היא העולה, ודרשינן מה עולה ראוי אף כל ראוי כמבואר שם, אבל בפנימי לא כתיב זה וממילא דכל הנוגע בהם יקדש כולל הכל בין ראוי ובין שאינו ראוי. ערוה"ש שם

23 וה"ה קטורת שאין זרה תרד כדלעיל סעיף מ"ז. וי"ל דקמ"ל רבותא דהו"א דקטרת זרה של יחיד ראוי למזבח החיצון כדאשכחן בנשיאים עיין במנחות נ' ב' יעו"ש היטב. הר המוריה שם.

24 משמע שבפנימי למרות שהיא זרה לא תרד. וכ"כ בהר המוריה

25 יחיבו טעמא בגמרא משום דמזבח הפנימי כלי שרת ופירש"י שהוא כלי שרת ונמשח עם המשכן. כס"מ שם

26 מיהו יש לדקדק כיון דהוי לאו מפורש בסוף פרשה תצוה: לא תעלו עליו קטרת זרה ועולה ומנחה ונסך לא תסכו עליו, איך אפשר לומר דלא תרד. ולא מיבעיא למאן דס"ל אי עביד לא מהני, אלא אפילו למאן דס"ל אי עביד מהני מ"מ מילתא דתמיהא לומר כשהעלה על מזבח הפנימי אימורין או בשר העולה או קומץ מנחה או קטרת זרה שיביא אש ממזבח החיצון ויקטירם שם דהא בעניין אחר אי אפשר. וצ"ל דהתורה עצמה גזרה כן מדכתבה: כל הנוגע בהם יקדש, וה"פ אף על פי שאמרת לך לא תעלו עליו וגו' מ"מ אם העלו יקדש ומוכרח להביא אש ממזבח החיצון ולהקטירן שם, ולכן אפילו קטרת זרה שאינו ראוי לא למזבח החיצון ולא למזבח הפנימי אם עלה לא ירד. ויראה לי דאע"ג שמקדש אף שאינו ראוי מ"מ דברים שאינן בגדר קרבן כלל כגון שהעלה תרנגולת או אווז או עופות שאינן תורים ובני יונה או שהעלה איסורי מזבח כמו רובע ונרבע וכיוצא בהם אין המזבח הפנימי מקדשן, דזה שרבתה תורה שאינו ראוי זהו בפרטי הדינים מיהו עכ"פ בני קרבן הם,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כשם שהמזבח מקדש את הראוי לו כך הכבש ושאר כלי השרת מקדשין את הראוי להם שהרי נאמר בכלים (שמות ל פסוק כט) פֶּל הַנִּגְעַ פְּהֶם יִקְדָּשׁ, משיגיע לכבש דבר הראוי לו לא ירד ואף על פי שנפסל, וכן כשיגיע לכלי שרת כל דבר הראוי לו²⁷ מתקדש²⁸, ולא יפדה לעולם²⁹ ואף על פי שנפסל.

ז. השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ ... או לאכול כזית מעור האליה בחוץ פסול ואין בו כרת

כבר התבאר לעיל דף יג: ששלוש מחשבות³⁰ הן שפוסלין את הקרבנות ואלו הן: מחשבת הזמן, מחשבת שינוי השם³¹, ומחשבת המקום, ופיגול האמור בתורה זהו מחשבת הזמן.

אבל כל שאינם בני קרבן לא קרינן בהם כל הנוגע בהם יקדש מידי דהוה אעצים ואבנים, וכן בהמה חיה או תורים ובני יונה היין ירדו. ערוה"ש שם ד ה

²⁷ לכאורה מגמ' כאן מוכח שמקדש גם שאינו ראוי לו שהרי מהאי טעמא דהוי כלי שרת הפנימי מקדש גם את שאין ראוי לו, ואולי כונת רבינו ראוי לו הכונה בשיעורו אך אם יותר משיעורו אינו מתקדש וכדלהלן ממל"מ, ועיין בבית אל ומעשה רקח דס"ל שמזבח פנימי עדיף מכלי שרת כיון שהוא כלי שרת ונמשח עם המשכן כמשי"כ רש"י. אולם באו"ש כתב "אבל שאינו ראוי להם לא מקדשי כלי שרת, והא דמזבח פנימי מקדש קומץ מנחה (זבחים כ"ז ע"ב), משום דהוי כלי שרת, פירושו משום דראוי לכלי שרת, שהקומץ מתקדש בכלי שרת, לכן גם מזבח פנימי מקדשו, וכן כתב רש"י פסחים (דף ל"ד ע"ב ד"ה טמאות) דאין כ"ש מקדשין רק הראוי להם כמזבח יעו"ש. וצ"ב הך שמועה דזבחים דף כ"ז ע"ב קטורת זרה, ואכמ"ל". ובערוה"ש שם ז תי ביאור העניין כן הוא, דבמזבח הפנימי שאינו מקדש דבר שאין לו שייכות כלל, וכן הוא בכלי שרת דכל כלי שרת יש לה רק שייכות אחת ושאר דברים אין לה שייכות כלל, כמו כלי הלח שאין מקדשין את היבש מפני שאין לו שייכות כלל בהיבש וכן להיפך והוי דומיא דמזבח שאינו מקדש תרנגולים וכיוצא בהם, וזה שבמזבח הפנימי מתקדש גם בשאינו ראוי לו הכוונה שאינו ראוי לו אבל ראוי למזבח החצון כמו עולה ומנחה מפני ששם מזבח אחד הוא דסוף סוף שניהם להזאה ולהקטרה אלא דזה בבעלי חיים וזה בקטרת, אבל כלי שרת אינה ראויה לדבר שלא נתייחדה כמ"ש הרמב"ם בפ"י משנה זו וז"ל: שיהיה אותו דבר ראוי לאותו כלי, עכ"ל, כלומר דאם אינו ראוי לאותו כלי אין לו שייכות כלל ודמי לעצים ואבנים למזבח וכמ"ש.

²⁸ דע דהא דקיי"ל דכלי שרת מקדשין כל דבר הראוי להם מ"מ כל דבר שיש לו שיעור ונתן בכלי שרת יותר מכשיעור לא נתקדש כלל, זה מתבאר בסוגיא דס"פ לולב וערבה (דף מ"ט) דפריך בגמ' ואמאי נייתי במקודשת ואמר זעירי אין שיעור למים כו' משמע דאם היה שיעור למים אינם ראויים לכלי ואין הכלי מקדשין וכמו שפירש"י שם וחזקיה ורבי ינאי כולם מודים בדין זה כמבואר שם. מל"מ שם.

²⁹ אבל ליקרב על המזבח אינו מקדש בקידוש פסולין, ערוה"ש שם ה

³⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה א

³¹ ומחשבת שלא לשמן לא הוי פסול גמור, שכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת שבהם מחשבת שלא לשמן פוסל הזבח. (ערוך השולחן העתיד סי' קמו סעי' י).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מחשבת המקום כגון ששחט את הזבח לשמו על מנת לזרוק דמו או להקטיר ממנו דבר הראוי להקטרה חוץ לעזרה, או לאכול ממנו דבר הראוי לאכילה חוץ למקום אכילתו, זו היא מחשבת המקום. וזבחים שחשב בהן מחשבה זו, הם הנקראים זבחים ששחטן חוץ למקומן, ואינם פיגול ואין בהם כרת אלא פסולים לאכילה.

ח. לזרוק דמו למחר מקצת דמו למחר ... או לאכול כזית מעור האליה למחר פיגול וחייבין עליו כרת

עוד התבאר שם שכל קרבן³² שנתפגל במחשבת הזמן כמו שיתבאר, כל האוכל ממנו כזית במזיד חייב כרת. שנאמר (ויקרא ז פסוק יח) פִּגּוּל יִהְיֶה וְהִנֵּפֵשׁ הָאֲכֵלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָה תֵּשָׂא. ואם התרו בו לוקה³³. ואם אכל ממנו בשגגה מביא חטאת קבועה³⁴.

מחשבת³⁵ הזמן כיצד, השוחט³⁶ הקרבן ואפילו זר דשחיטה כשרה בזר, או בהן המקבל או המוליך על מנת לזרוק דמו³⁷ לאחר שתשקע החמה שאינו

³² רמב"ם שם פרק יח הלכה ו

³³ ונראה דאם אחד אכל כזית בשר קודם זריקה והתרו בו למלקות, אין לוקין כיון דעדיין אינו פיגול, אף דאחר כך נעשה פיגול הוי ליה התראת ספק, ואף להאומרים דאמרינן איגלאי מילתא למפרע עיין בסוגיא דמופלא הסמוך לאיש [גדה מ"ו ע"ב ובתוס' יבמות פ' ע"א ד"ה נעשה], מ"מ אפשר דכאן אינו נעשה פיגול למפרע כלל רק אחר זריקה. (מנחת חינוך מצוה קמד אות ה).

³⁴ וכבר פירשנו שקרבן שאינו עולה ויורד לפי עניות ועושר נקרא קבוע. (חינוך מצוה קמד).

³⁵ רמב"ם שם פרק יג הלכה א, ערוך השולחן העתיד סי' קמו סעי' טז

³⁶ והנה להר"מ פ"א מפסולי המוקדשין הי"ח דסבירא ליה שישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, נראה פשוט דצריך שיחשוב בכל השחיטה, דאי מחשב בתחלה או בסוף אינו פיגול דאין מפגלין בחצי מתיר, והוי ליה כהזאת הפנימיות דאם חישב באחת מהזאת אינו פיגול בין בראשונה בין באחרונה, ואי אמרינן אינה לשחיטה אלא לבסוף המחשבה צריכה להיות בסוף השחיטה ומקודם לכן אינה מועילה המחשבה כלל. (ולהלכה שיטת הר"מ עיין מנחת חינוך מצוה פ"ט אות ט' ומצוה קמ"ו אות ט' ומצוה קפ"ו אות ג' ומצוה רפ"ט אות ג' והתוס' חולין כ"ט ע"ב ד"ה ועיין פרי מגדים באורח חיים בפתחה הכוללת הלכות שבת [ד"ה ידוע] נמי דלהלכה הוזה ספק, ועיין אור שמח פסוהמ"ק שם שר"ל שגם שם דעת הרמב"ם מטעם ספק. ועיין בתשובות חדשות לרע"א י"ד (דפוס ירושלים) סימן ב ד"ה תו דלדינא ס"ל דהוזה ודאי להלכה שישנה וכו'. אמנם שם בסימן ג ד"ה גם צריך כתב דהוזה ספק, וכן בשו"ת אגרות משה יו"ד א סימן ז ד"ה ויותר ראייה, דהוזה ודאי לרמב"ם שישנה וכו'. ועיין באו"ז ריש חולין פסק שאין לשחיטה אלא לבסוף, וכן פסק ביש"ש. ועיין שו"ת אבני נזר חלק או"ח סימן רמד אות ה.

³⁷ ואפילו חשב לזרוק חוץ לזמנו זריקה שאינה מעכבת כגון ג' מתנות מתוך הד' שצריך לזרוק בדם חטאת שאם לא זרק לא עיכב, מ"מ מפגל אם חשב בשעת שחיטה לזרוק חוץ לזמנו או מקומו. (ערוך השולחן העתיד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

זמן זריקתו, או להקטיר ממנו דבר הראוי להקטיר למחר מאחר שיעלה עמוד השחר שאינו זמן הקטרתו, או לאכול ממנו דבר הראוי לאכילה לאחר זמן הראוי לאכילתו זו היא מחשבת הזמן. וזבחים שחשב בהן מחשבה זו הם הנקראים זבחים שנשחטו חוץ לזמנן והם הנקראים פיגול בכל מקום. זהו פיגול האמור בתורה.

אבל³⁸ קרבן שלא נפסדה מחשבתו אלא נזרק דמו על המזבח כהלכתו ונשאר ממנו לאחר זמן אכילתו, אותו הנשאר נקרא נותר ואסור לאכול, והקרבן כבר נרצה וכיפר. הרי הוא אומר בדם (שם יז פסוק יא) וְאֵינִי נֹתֵתִיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר כִּי־וַיִּנְחַץ דָּם לְמִזְבֵּחַ כְּהִלְכְּתוֹ נִתְכַפְּרוּ הַבְּעָלִים וְנִרְצָה הַקֶּרְבָּן.

אחד זבח שחשב בו אחת משלוש מחשבות אלו בשעת שחיטה, או שחשב בשעת קבלת הדם, או בשעת הולכתו למזבח או בעת זריקתו על המזבח³⁹.

נמצאת⁴⁰ למד שבארבע עבודות הזבח נפסל במחשבה, בשחיטה ובקבלה ובהולכת הדם ובזריקתו על המזבח. ואינו מפגל אא"כ חשב בשעת זריקה המעכבת.

אבל⁴¹ אם חשב בזריקה שאינה מעכבת כגון שאחר שנתן מתנה אחת בדם החטאת כהלכתו חשב מחשבת חוץ לזמנו בג' מתנות אחרות כיון שאינם מעכבות אינו פיגול⁴².

שם סעי' יז). ואע"ג שבנותן מתנה אחת והושב על מתנה שנייה שיהיה לאחר זמנו אינו מפגל, דוקא בחישוב במתנה שניה אינו מזיק כיון דכיפר, אבל אם חישוב בד' עבודות, כמו שהמחשבה אפילו על שפיכת השיריים דאינו מעכב מכל מקום מועלת המחשבה כיון דהוי אכילת מזבח, הכי נמי מועלת המחשבה על כל הזאות דהוי אכילת מזבח אף דאינו מעכב כמו שפיכת שיריים. (מנחת חינוך שם אות א).

³⁸ שם הלכה ג.

³⁹ אמנם בשעת זריקה אין שייך אלא שתי מחשבות הפוסלות דהיינו להקטיר חוץ לזמנו או מקומו או לאכול חוץ לזמנו ומקומו, אבל אין שייך מחשבת זריקה כיון שעכשיו זורקו כהלכתו. (ערוך השולחן העתיד סי' קמו סעי' מז).

⁴⁰ שם הלכה ד.

⁴¹ ערוך השולחן העתיד שם סעי' יח.

⁴² ועיין בערוך השולחן העתיד שם סעי' כא אי הוי פיגול אם קיבל הדם בשני כלים והוליך אחד למזבח ע"מ לזרוק מכלי השני חוץ לזמנו. ועיי"ש בסעי' כב שהסתפק בשני כהנים השוחטים או מקבלים או זורקים כאחד ואחד חשב כהלכתו והשני מחשבת חוץ לזמנו אי הוי פיגול. ועיי"ש דפשיטא ליה שאם שנים הוליכו ואחד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

י"א⁴³ שאין הפיגול נפסל במחשבה לבד או בדיבור לבד, אלא מלבד מה שצריך שיחשב בלבו צריך שיוציא בשפתיו שרוצה לעשותו חוץ לזמנו⁴⁴. וי"א⁴⁵, שאפילו לא הוציאו בשפתיו, כל שחשב בלבו הרי הוא פיגול.

השב חוץ לזמנו והדם נזרק מן הכלי שביד הכהן שחשב כתיקונו, וכן אם אחד זרק כתיקונו ואח"כ זרק השני במחשבת פיגול דודאי אינו פוסל להשני אינו כלום.

⁴³ ערוך השולחן העתיד שם סי' קמו סעי' א ב ו

⁴⁴ והוכיח שם דין זה מתוספות פסחים דף סג ע"א ד"ה רבי מאיר שכתבו בשם ר"י, אמנם עיין תוספות חולין דף לפ ע"א ד"ה אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיתסרא היכי משכחת לה שכתבו, "תימה אי חשיב פיגול אף במחשבה בלא דיבור אם כן משכחת זביחת עבודת כוכבים דמתסרא בדיבור שפירש בפירוש ששוחט לעבודת כוכבים" משמע דלא ברירא ליה דין זה וכן בזבחים דף ד ע"א ד"ה מחשבה בעלמא כתבו, "ואפי' יהא צריך דיבור כיון דליכא מעשה הוי כמחשבה בעלמא", משמע דלא ברירא ליה (ועיין תוס' בכורות נט ע"א ד"ה במחשבה). אמנם בערוך השולחן העתיד שם כתב, שלא כתבו אלא לדחות מי שסובר כן אבל האמת ס"ל דבעינן דיבור, וכן משמע דעת הסמ"ג לא תעשה שלו בסופו וז"ל: "ומחשבת הקדשים היא דיבור כמחשבה דשליחות יד, ואמרינן נמי בפרק שני דזבחים (לא, א) גבי מחשבת קדשים אי דאפקיה בלשון אכילה הכי נמי הכא במאי עסקינן דאפקיה בלשון הקטרה וזה הלשון דאפקיה משמע בלשון דיבור". ועיין בערוך השולחן העתיד סעי' הו שכתב, "ומ"מ יש להבין דכיון דפיגול הוא בדיבור וכו' למה להו להז"ל לקרוא אותם מחשבות, ומי סני להו לומר דיבור ופשיטא שלא הינם הוא, ולשון חכמים מדוייק הדק היטב. ולכן נלענ"ד דהאמת כן הוא דודאי תלי במחשבה כלומר בדיבור בלא מחשבה לאו כלום הוא שאם אפילו פיגול בפיו אם בלבו חשב להיפך לא הוי פיגול וכו', וזה שאמרו הז"ל על פיגול מחשבה דבעינן שגם בלבו יסכים על זה, אבל אם מחשב בלבו שלא יהא פיגול אין אמירתו כלום", עכ"ל. ועיין שכתב בסעי' ה, שאף שהרמב"ם לא הזכיר אמירה כלל בכל דיני מחשבה, מ"מ אין כדאי לעשות מחלוקת "דידוע דרכו בקודש לתפוס לשון הש"ם וכל מה שנפרש בגמ' נפרש בלשונו גם כן".

⁴⁵ מאירי פסחים סג ע"א וז"ל המאירי: "כל מה שביארנו במחשבת קדשים אינה צריכה הוצאת פה הן מחשבת פיגול הן מחשבת פסול הן בקרבן פסח הן בשאר קרבנות כגון שיאמר הריני שוחט על דעת לאכול חוץ לזמנו או חוץ למקומן על דעת שלא לאוכליו או שלא למנויו, וכן בכל הדברים אלא שכל שגמר בלבו לכך פסול. אבל כל שמחשבתו לדבר אחד ומוציא דבר אחר בפיו, אינו כלום עד שיהו פיו ולבו שוים". וכן משמע דעת החינוך מצוה קמד וז"ל: "ופיגול הוא קרבן שחשב עליו הכהן המקריב מחשבת פסול בשעת זביחה או הקרבה. ופסול המחשבה הוא, כגון שהסכים בדעתו בעת הזביחה או בעת ההקרבה, שיאכל מאותו קרבן אחר זמן המונבל לאכילתו, או יקטיר ממנו מה שטעון הקטרה אחר זמן המונבל להקטרה וכו', משרשי מצוה זו, היסוד אשר בנינו תחילה, שאמרנו כי עניני הקרבן להכשר מחשבות בני איש ולצייר בנפשם מתוך הפעולה שבין ידם רוע החטא וטוב דרכי היושר, על כן מהיות עיקר סיבתו על דבר המחשבות היה ראוי להיפסל במחשבה הנמשכה בו מן היושר בכל מעשיו. וזה דבר ברור קרוב אל השכל למודה על האמת". וכן עיין בשיטה מקובצת ב"מ מג ע"ב מהתוספות שאנ"ן שהביא שתי דעות בזה, ועיין במשנה למלך כאן פי"ג ה"א הביא מחלוקת ראשונים אי המחשבות שפוסלין בקדשים אי סגי במחשבה או צריך דוקא הוצאה בפה, והביא הרבה דיעות, וכתב שנראה מדעת הר"מ והרב המחבר דמחשבה בלב סגי, ועיין שיטה מקובצת זבחים כו ע"א אות ד דלשון הגמ' שם אמירה ופירש במחשבה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ולכו"ע⁴⁶ אם שמענו שמפגל, אם אומר אח"כ שבלבו לא חשב כן אינו פיגול. אבל
בסתמא שלא אמר לנו שבלבו לא חשב כן, תולים אנו שגם בלבו חשב כן. וכן אם⁴⁷
אמר בפיו שכונתו לעשותו כדינו בזמנו אינו מפגל.

⁴⁶ ערוך השולחן העתיד שם סעי' ז
⁴⁷ מאירי שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

